

ఓం

నారాయణ తత్వ ప్రకాశిక

గంగాంజిల్లా ముఖ్య గాంగువిచారమునకు

ముఖ్యాధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ

రచించి

బ్రహ్మశ్రీ

చేపూరి యెఱుకయ దాసుగారిచే

సరియైనది

అస్కాంతహస్తమున గానున్న

బ్రహ్మశ్రీ

జనా నారాయణగారిచే

గారొసరించిన

దృశ్యపాహుళ్యమున

పంచాంగము ముద్రాక్షర శాలయందు ముద్రింపబడియె

సంవత్సరము

మొదటివార్షికము ౧౯౨౮ ప్రతులు

1928

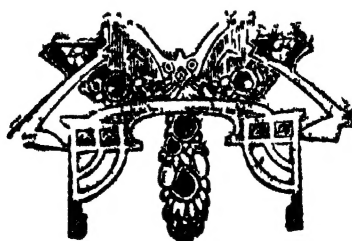
[వెల 0-4-0

విషయానుక్రమణిక

	పుట
1 పాఠ్యరంధ్రము	1
2 పూర్వపుణ్యము	2
3 వివేకము	3
4 శివభక్తి మహిమము	3
5 శివమహాత్మ్యము	8
6 శివవృత్తి	8
7 శివ పంచాక్షరి	10
8 శివపాదతీర్థము	12
9 విభూతి	13
10 కుద్రాక్షము	14
11 అనమస్త్రి	14
12 త్రిశేత్రత్వము	14
13 పాదపర్ణవము	15
14 నర్వకార్హణము	17
15 మనస్సమర్పణము	17
16 భక్తానమర్శన	20
17 ప్రేరాగ్యము	24
18 భక్తోత్కంఠ	25

19 ఛానము	20
20 దర్శనము	27
21 ఆనందాశ్రమము	29
22 శక్తివార్యము	28
23 త్రికరణ శుద్ధి	32
24 సిరిశక్తి	33
25 తుద్రాదేవోపాసనము	33
26 జ్ఞాననేత్రము	34
27 మహావార్యశ్రవణము	31
28 గానోపనిషత్తు	36
29 ప్రకృతి	37
30 కావ్యనిర్వృత్తిము	38
31 పునశ్శ్రవణపరిమళము	38
32 మంగళము	39

పరిచరత్న ముద్ర

౧॥ శ్రీకృష్ణాక్షమిశ్రమశ హితుండక్షీణాను కరపాన్వితం
 దాసాన్వితం కరమృదత్యుక విద్యాపూర్ణదాహ్యం న
 మృత్యుంహర్య న తుంగుకీర్తియుతుంశానై రాగిచాట్రంబుదా
 దీపివై చూలులన్ జనాన్వయనుభాభిసృజ్యుశీ తాంశురైః॥

౨॥ అరసికి సుత్యుంజన ప
 మృత్యుంజయత్యంబగుగుణ మండన యుత్యుంజ
 నలె ధీత్యుంజ సత్వి
 పోత్యుంజ మిళిలింగసామ రాజిత్యుంజోప్పన్ 2

౩॥ పరికామనీ రతి పరిసంపదపహ్ని
 పాదస్తన రోమహ మాన్యజనామ
 బండినీకృత్యుంజ పశులు కిష్టము రైతికు
 నను కాళ్యుంజడచేతే యమల గుణుంజ
 బహుభయోపితియై వాఘోపితియై
 శివభక్తియూతనే నిరి రుతి రిప
 భవ భజనమూనకు భంగమో ననుచు నే
 కాకయై తిరిగినే కుసలయోరమ

౪॥ వీమల కాన్తిక శుక్లవక్షమునసోపహ
 నట్టి యేకాదశి కిరిరా బార పార
 శివ కెయని లైలాసయై శిరి లెనమ
 భక్తియై ముంజుజూపేనే ముక్తిరీతుంజ

౧౩॥ ఆముఖలింగున కాత్మజుండై యాంగ్ల
 విద్యా ప్రసీదుడై వెలయుచుండి
 భూరితతోద్యోగ పూజ్యుడై పర్య
 జనులచేత నిత్యసన్నతులు వడసి
 బీద మానవులపై నాదరణము నిజ
 స్వాంతాంబుజంబునఁ బాదుకొల్పి
 మర్వ్యసనములకు దూరంబు వందుండి
 ఘనతర గుణములెల్లను గడించి

౧౪॥ అధిక శివభక్తి ధవళేశ్వరాలయంబు
 నొందు కట్టించె నోర్వతో నుదయగిరిని
 రమ్యయశుఁడు వారాయణరావు మంచి
 చందవపు పూవు మోదుగుచందమానె

౧౫॥ ఆతఁడుద్యోగ కార్యభారాంచి తుఁగయి
 నూదు గ్రామంబుఁ జేరి ప్రేమామువ నాదు
 కైతవివియిచ్చె నీపుస్తకమునకైన
 ముద్రాణ ధనంబు కరుణా పముద్రాడగుచు

కీవేచేయుచునుంటికా దెమలి నీయూస్తోత్రమ్ ద్యమయే

నేవర్తబురుబోలుచుండుటయె తంప్రప్రాజ్యమ్ ॥ ౧ ॥

తా|| ఇవా ముంపువెప్పవచ్చును ముదగుదే రికి నీహమయము స్మృతి
ముగా కర్మంపటిమనుచుండగా నిన్నువిరుతియే నానకలదా నాకర్మము
దిగినుండుము ధ్యానించుచుండగా నన్నొకంత పెద్దగాదనుదంబి నావృద్ధ
య ముండుడిగ్గిత్రద్యములయ నీవేనీవీకొనుచున్నావేళ. నేనోకావాత్రి
ముండుచునులెకొవ్వునుండుటయే (వేద ద్యకర్మముకాగా విన్నములు
కర్మగుండునని మఖ్యాభిప్రాయము)

—♦ప్రాశస్త్యము♦—

మ|| ఒకజన్మబున్న శ్రవణములదా నొక్కొలివిన్నంబికి

కొకజన్మంబునఁబూతుడ నీకులె యెన్నెపుటా నీలుతి

తొక్కినాఁడల పెరిగివెన్నెమొందుగదా దా ॥ ౨ ॥

నకలొక్కొన్ననుగొల్పుచుండటమ పా శ్రవణము ॥ ౩ ॥

తా|| ఇవా నీవలె దైవ వాక్యమును తొలుదెన్నునలచొకి, లె
విన్నవించుట పరివర్తమునంబుల ను పుట్టుముగా శ్రవణముగా
పరివర్తమునంబుల ను పుట్టుదయపరిగి నీ వ్రతుడవని నీవ్రాహ్మణు
చుండును

మ|| మనగీచిద్యుదాఁబుజుల కిడిన ప్రాణానురాగంబు

గిడింబున పచ్చినాడ నొకయ గ్నబాంధుకుప్పంద్యో

శ్రుతిభృగ్గారచిహ్నంబున పరిచితుల నలలెన మోపిపదో

ప్రసవత్కర్మముగదా దా ॥ ౩ ॥

తా|| ఇవా తొక్కినాఁడు కప ముండు వాడనలలెన మోపిపదో
మొక్కిచ్చుచున్నట్లు వాడయ కావలెన ధ్యానించు నాడ నుండుగా
పెద్దదిలెంటి నూపుతొంగు దుదగ్గను లోనె ముండుగా ముగా
బాంధు కప ముండు కపదనమునండి మాత్రు ద్యమను తేలెను (వినును
(ఆనగా నొక్కొక్క దు కొరకొండ, వినుదెము నీలు, ముండుగా
తొలికొన్ననని ఎల్లగళు మోయు, క్తినిం ముగా నొక్కొక్క గళు
మునువోలును, అనిమిత్తభావము)

— २०५ १८ —

[illegible]

శ్రీమద్భగవద్గీతా నిమగ్నమున నున్నాను. 6

16 || దేవా! ఈ సృష్టించుచున్నావు మోక్షమును మోక్షంబును
 సృష్టించుచు విడుచివున్నావు ఇది సృష్టించుచున్నావు నీ సృష్టాక
 మున నీ సృష్టి వస్తువును విడుచివున్నావు నీ సృష్టి వస్తువును
 దేవా! నీ సృష్టి వస్తువును విడుచివున్నావు నీ సృష్టి వస్తువును

— ♦ , వ హి ను రు ♦ —

౧. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రమున పుట్టినవారి సంఖ్య ౧౦ లక్షలు.
 ౨. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రమున స్త్రీల సంఖ్య ౫ లక్షలు.
 ౩. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రమున పుట్టినవారి సంఖ్య ౧౦ లక్షలు.

శాంతి ప్రసాదం వారి దేవుని పేరుగా

ירמיהו בן חנני הנביא
 ואלה המעשים אשר עשה לי ה' אלהי
 ירמיהו בן חנני הנביא
 ואלה המעשים אשר עשה לי ה' אלהי

[illegible]

१५ ३५५३ १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००

[illegible]

మ॥ కమలంబాతటిభృంగమైబయలుగా భద్రోత్తమైశ్వాస్తమై
యనురచిగొల్పయినంద్రమైన యెడనోదైగాస్తమైఃపుశం
బమహాపాతముగాజెలుగుచు బభీత్వస్థక్తివాచిత్తమున్
నిమిషులైనను బాయకున్నదిజగన్నిర్మాతగౌరీతీ॥ 9

తా॥ లోకంబులన్నియునట్టి శివాశీభక్తివాసులమృత్యునైనై శక్తియై
తెరమృత్యుగానున్నప్పుడు ఈ మృత్యులెదానియందలి పారముదీక్షించుచున్నది శే
జములేచిరై యాకాశమునలెనున్నప్పుడు తూర్పునిలదానిని పరికారిండ్లకేయు
చున్నది. తక్కిపెరిచాంచ్యముకలరై నన్నడొండునునలె దానిచివనుండుచు
న్నది. సమద్రమునలె గంభీరమైవచ్చును ఒకవలె సుగుళుగాదాని మందసందోం
చుచున్నది. రాయివలెకేవలముగానున్నప్పుడు పీఠుగుళి దానినిపిండిచేయుచున్న
ది. ఇట్లుదానినిమిషమయినదితులగు. శానియాడతగినవిషయముకదా

మ॥ త్రిజగత్పావనమైననీచరణభక్తిస్థించశక్తంబులే
దుజనుంబాగొనిరిపసయ్యదినదా దుష్టశ్చముంబాపిత్వ
దృఢజనోద్యోగమునందుజూన్పివరనత్వం బిచ్చుమంజుత్వం
రజమున్నీరిటమైతగన్సలుపుశ ర్వాపూజ్యగౌరీతీ॥ 10

తా॥ శివా! మమమృతిబాగుచేయుటకు ముగ్ధోకములను పావనముచేయు
నీభక్తికంటెనమర్గమయినది మఱియొకటిలేదు, ఎల్లవిసతయ్యది నీకొలుపుచేయు
భజనముచే కాలమువెళ్లజుచ్చి గుఱ్ఱత్వముపోగొట్టి సత్త్వగుణాభివృద్ధిచెసి మన
మునంగరజోగుణము లేమయినలేసంపదేయును.

శా॥ అన్నంబుబువుకాదుదాసుంబుభుక్షాధిగ్యమునబూరిదా
చాన్నత్యంబెడలబొపుచొషధముగా దత్యంతరుద్బాధమా
పున్నిశ్చేయిసమీయజాలుమహిమం బున్రూపమేలేక పొం
దెన్నిభక్తిసమృద్ధిక్తి నెఱుంగన్నే నొతగౌరీవరీ॥ 11

తా॥ శివా! నానంటితప్పవను నీభక్తియొక్కసంపూర్ణమహిమముతెలియవ
లదు. అతిపరాగముకాదు, జలముకాదు, బొషధముకాదు దానికిరూపమేలేదు.
ఇట్లయినట్టి శక్తిగ్రహవను అంకరిబాధ, దాహముబాధ, రోగముబాధ, సం
సారముబాధ గమంపదేయునున్నది.

మ॥ పనులెల్లన్ నెఱవేర్చివిఘ్నపతి యుంబంకంబుజూఁగొట్టపా
వసగం గానదినర్వశక్తులిడి పెంపకృత్తియున్ శత్రుబా
ధనుభాపంగొమరుండు బీదరికమున్ దప్పింపహేమాదియుం
డనినుంగొల్పెడివారికేమిఁకొదువౌ నాతండ్రిగౌరీపతి॥ 12

తా॥ శివా! నీభక్తులమియుకొఱలేదు. నీకొమరుడగు విఘ్నేశ్వరుఁడు
విఘ్నములడంచును నీభార్యయగు గంగాదేవి వారిమానిష్యమును పాపమునుబో
గొట్టను పృథమభార్యయగుపార్వతీదేవిసామధ్యములనొసంగును. నీకుమారుడ
గుకుమారస్వామి శత్రుబాధలనుచదు నీవిల్లగుబంగరుకొండవారిబీదరికముంచెడు.
శా॥ దిక్కుల్ సూడదిగొబరుండనుచు నదింజూడనదీర్చుగా

నొక్కడైందొశివంబుజూడగ శివాయుక్తుండటంచెందునిన్
జక్కంగాఁగనియిందు శేఖరునిగా స్వాంతంబునందెంతుని
న్నక్కాలంబునభక్తులిట్లు వెలలింకేముండు గౌరీపతి 13

తా॥ శివా! నీభక్తులు దిక్కులఁజూచునప్పుడు దిగంబరుడైన నీవు వా
రితలఁపునకు వెచ్చుచుండువు గిరులను జూచునప్పుడు గిరికుండైననీవు వారిత
లఁపునకు వెచ్చుచుండువు. మరయు శివమునుజూడగా శివాయుక్తుడయిన నీవు
వారితలఁపునకు వెచ్చుచుండువు చంద్రునిఁజూడగా చంద్రశేఖరుడైననీవు వా
రితలఁపునకు వెచ్చుచుండువు. ఈవిధముగా నిన్ను ధ్యానించుటయందే వారు
కాలముగడుపుటండేసి యేవిధమైనకష్టములబొందకుండనుండురు. (శివమనఁగాతీ
యమామిడి జుము మొదలైనవి)

మ॥ శరణంబైతివికాలకాలుడవని చ్ఛన్సనీశ్చితుల్ కాలకిం
కరులంగాలునిజూడవారికి మహాకంపంబుగల్గున్ స్వము
ద్గరపాశాదులుజారిపోయి పడుకిందన్ బెట్టుతోఁగూడనో
టరవంతెఱడియైననుండదిక మాటల్ సున్నగౌరీపతి॥ 14

తా॥ శివా! యమునకు యముడైననీవు భక్తులకు శరణుగుటచేత నీ
భక్తులప్రియత్నముగా యమునిగాని యముకింకరులంగాని చూచినయెడల హఠ
త్యంతభయముచేత వెగుచుండురు. వారిచేతులు పట్టుదప్పిపోవుటచే మద్గరము
పాశము మొదలైన అయోధములు జారిపోవును, అతిశయమంతకుముందే యా

గౌరీపతిశతకము

దిక్షావుడు, మాటలేడు. మఱియు నోటయిసుమంతైన తడియుండు (అనగా యింతిభయముచేయుచున్న యముఁడు నీభక్తులతోలికి రాఁగలదాఁచుని ముఖ్య భావము.)

శా॥ నీపాదద్వయమున్ మహాముకుటమున్ నీభక్తి నానొప్పును

శ్రీపీఠంబుచుసర్వభూతదయయన్ శ్వేతాతపత్రంబాగిన్

నీపాదాంబుకృతాభిషేకము సదానీభక్తసాంగత్యసే

నాపూర్ణత్వముసౌఖ్య రాజ్యపదమున్ గల్గించుగౌరీపతి॥ 15

తా॥ శివా! నీభక్తులసాంగత్యమనెడు చతుంగబంధముకలవాఁడై సర్వ జాగ్రలులయందు కనికరమనెడు శ్వేతచ్ఛత్రముకలవాఁడైనపాదతీర్థముచే నీభిషేకము చేయఁబడినవాడై నీభక్తులసేవకు క్రింహాసనము నధిష్ఠించి నీపాదమనెడు కిరీటమును ధరించుకొనువాడు ఆటంకిమలేమండ సౌఖ్యమనెడు రాజ్యము నేలుచుండును.

శా॥ స్వాంతంబన్ భువివైబునాదిగ సహజైరాగ్యమున్ స్తాభమై

శాంతత్వంబుచుగోడగానయి భవచ్ఛిన్నక్తియున్ ద్వారము

మంత్రంబున్ వెలయంగనీచరణముం బైకప్పుగాఁజేసిని

శ్చింతందద్ధహవాసియాజనుఁ డెవోశ్రయిండుగౌరీపతి॥ 16

తా॥ శివా! సామాన్యగృహమందు వాసముచేయుటగొప్పకారు. పూర్వ యుప్రదేశమున వైరాగ్యమనెడు గొప్పపునాదిపై న్నాన్యంకల నీభక్తియనెడు గోడనువేసి ఓరువులనెడు స్తంభములనుబెట్టి నీమంత్రమనెడు ద్వారముచి నీ పాదమును పైకప్పుజేసి యాగృహమందు నివాసము చేయవలయును. అప్పు హమందు వాసముచేయువాడు భయములేనివాడై ఆనందముగలిగియుండును.

అదియే కాశ్యపిమైన గృహము.

మ॥ వనసుందున్ బరహాషసుల్ బలెఖగవ్రాతంబునందంచల

ట్లుసభోభాగమునన్ సుస్పర్శగ్రహములట్లుంబూఁడమృతల్ బలెక

గనియందున్మృగులట్లుకీటకములన్ ఖిద్యోతముల్ కైవడిన్

జనులంచొప్పుచునుండు నీశ్శీతులనీశాపూజ్యగౌరీపతి॥ 17

తా॥ శివా! రాత్రిదీపములనెమెరయుమందు నోపిధులనెరు చతుర్భుజ

శీర్షమున హంసలవలెను, అకసనందెక్కువగాప్రకాశించు గోసములవలెను పుష్పములలో కొనియాడదగు పద్మములవలెను రాళ్లలోరత్నములవలెను కీటకములలో ప్రకాశముగల మెరుగుడు పురువులవలెను లోకమందు జనలలో నీధిక్తులు ప్రకాశించుచుండురు.

మ॥ వనితా కాంచనపుత్రిలంబడ యనింబౌర్ధింపగావానినె

ల్లనొసంగకొనుభవాఖ్య సీకమరెసల్కాంభవంబూర్పుమ [నకా
య్య[న]దీధా[ను] హేశ[శం]కర[భ]వాంతా[వే]దవేద్యాయ
ఘనమోక్షంబిదిపొందితయ్య భవుడన్నాచుంబుగోరితీ॥ 18

తా॥ శివా! సంసారమును పేరుగలవారు పెండ్లికాపెయ్యును విశ్వగ్యముకావలయును సంతానముకావలయును అని యీవిధముగా భవమును పుట్టిచేయు సరములను నిన్నుకోరగా దయగలరాడనై వానినెల్ల నిచ్చుచున్నావు. అంగచే శోభనమయిన భవనామము నీకుతగియున్నది. సంసారమందు విరాగము చెందిన మణికాండలు ఈ భవభాధకప్పించుచు నిన్నుకోరగావారికి మోక్ష మిచ్చుచున్నాడవు అంగచే అగవుడను నామము నీకుతగియున్నది. (అనగా నిహంసగుణములతోఁగలవానిని ముఖ్యభావము.)

శా॥ భారంబంతయునీవయిన వయిచినే వైవస్వతుంబిల్చిప

ల్కామల్కీసముఁదిప్పినాడ నభుముంగదంబుతోడన్నిసం
సారబ్రహ్మపిశాచపక్షమున తీర్ణ్యజైవయత్రంబువే
దుారన్ వేసితిధీరతన్ సుజనఁంసూపూజ్యగోరితీ॥ 19

తా॥ శివా! నన్ను రక్షించుభారము నీవువహించుబడత యమనిచేరుపెట్టి అనేకపర్యాయములు మీసము సూరించితిని. పురాకృతపాపమును సుఖపుగాకాలితో త్రోసివేసితిని. సంసారమనెడు బ్రహ్మరాక్షసికి గుండెలో మేకు వలెదానిము దీగగొట్టితిని. (అనగా నీభక్తునకు సంసారభయము పాపభయము యమనిభయము లేదని ముఖ్యభిప్రాయము)

మ॥ హరుమృత్యుంజయునిగొల్చునెడమర్త్యత్వంబుపోకున్నభా

స్కరచంద్రావలనేతునింగొలుపనజ్ఞానాంధకారంబుబా
యరెకామారినినిన్నుగొల్చునెడ కామామల్ త్యగన్మాయవే

పురహరిన్నిను గొల్చినంగలుగదే మోక్షంబు గౌరీశతీ॥ 20

తా॥ శివా మృత్యువును జయించిననీకు భక్తుడైనవాడు చావులేనిదని పొందగలడు. మార్గచంద్రాక్షులచే ప్రకాశించుచుండు శత్రులుగలనీకు భక్తుడైనవానికి అజ్ఞానమునెదు చీకటియుండదు. కాముని జయించిననీకు భక్తుడైనవానికి కామకోధాదులుండవు. పురములను (దేవముల) నాశనముచేసిననీకు భక్తుడయినవాడు సుఖువుగా విశేషకైష్ణముబొందును.

—శివమాహాత్మ్యము—

[శుల్

మ॥ శరమయ్యెన్ హరిసూతుడయ్యెఁగి యశ్వవ్రాతమయ్యెన్ శృ
ధరయున్ న్యందనమయ్యె భాస్కరవిధుల్ చక్రింబులై గోమహే
శ్వరసీపూర్ణమహాత్మతన్ దెలియ నిస్సామధ్యులై యెంచనా
తర మేనీమహిమంబుబొందెదభవద్దాస్యంబుగౌరీశతీ 21

తా॥ శివా! నీమహాత్మ్యము తెలిసికొనలేక నీమవిష్ణుపుత్రామయ్యెను బ్ర
హ్మ సారధి యయ్యెను. వేదములు గుఱ్ఱములాయెను. భూమి రథమయ్యెను సూ
ర్యచంగుళింగధచక్రములైరి వీరివలె శక్తికొలదినిమ్ము నేవింపగలను గానినీమహి
మ తెలిసికొనుట నావశమా

మ॥ తొలిదాగ్ధాంబుధిద్రచ్చుదేవతలకున్ దుస్సాధ్యమానాహలా
హలముక్తిమింగిమహామృతంబిడినవాడంచు భవంబ్జవయో
జలధింద్రచ్చుచునుంటి సాపవిషమిచ్చుక్రింగిపుణ్యామృతం
బెలమింగోలగనాకొసంగుమిక తండ్రి పూజ్యగౌరీశతీ॥ 22

తా॥ శివా! పూర్వము పాలసముద్రమును తరుచుచుండగా దానియందు
పృథ్వి హలాహలము దేవదానవులకు దుస్సాధ్యముకాగా కరుణామయుడవై
యద్దానిమింగి అమృతమునువారికి విడచిపెట్టితివి. నేనుతరుచుచున్న ఈసంసార
సముద్రమునుచుట్టి పాపమునెదు విషమును తొరించి పుణ్యమునెదు నమృత
మును నాకొరకు విడిచిపెట్టెము.

—శివస్తుతి—

తా॥ బూదింబూసితిగుడ్డలేక తిరుగంబోజాలితేకొండపై
నేదోమూలవసించగల్గితి సదాయేవంకొనిచ్చుబెసం

పాదించంగలవాడవైతి వకటామాభోగహీనత్వమున్
మాదీనత్వములెక్క నేయతగదో మాతండిగౌరీపతి॥ 23

తా॥ శివా! మాలోమేము ఎంతయో శ్రమపడుచున్నామని యిట్లు
యంగము ఒక మూసను కొండపైనుండి బూడిదలాగుకొని
చ్చమిత్తుకొనుచున్నావు. నీవేయింతశ్రమపడుచుండగా మా
(పైద్యమున కష్టమునెరిగినవాడవు కదా మాకష్టమునె
ముహూర్తము)

శా॥ సీయైశ్వర్యమహాధికత్వము సదానీకోవిదత్వంబునా
నీయందుంగలయాదిభిక్షుకతయున్నవత్త్రహీనత్వమున్
మా యైశ్వర్యసునీత్వగర్వమును బల్కారన్నవస్త్రాదులే
కాయాసంబుచుబొందిచింతిలుటమాయం జేయుగౌరీపతి॥ 24

తా॥ శివా! ఒక్కొక్కప్పుడు యెంతయోధనముకలదనియు ఎంత
యోపాండిత్యముకలదనియు మాలోమేము విశ్చిన్తిగుచుండుము సీయైశ్వర్యము
సర్వైశ్వర్యము తలఁపునకురాగానేమాగర్వముగలిపివుచున్నది. ఒకప్పుడు అన్న
వస్త్రములతోక దింతించుచుండుము అట్టిగమయమున నీవుచిచ్చమెత్తుకొనుటయు
గుస్తోకతిరుగుటయు జ్ఞాపకమునకురాగానే మాచింతిపోవుచున్నది. (అనగానీ
సత్త్వము గర్వము గుఱుముచుండదనిమిథ్యభావము.)

శా॥ శ్రీసృత్యంబొనరించుచున్నపుడు బారీపాత్రోజేబూనచుక
దానారంబుగ నీవువోసెడివయో ధారాళిగాఁజెల్లజడల్
నానాపూర్తరణంబులన్నిజశిఖా నాగేంద్రమున్ శీర్ష గం
గానీరంబుల జల్లుభక్తులవయిన్ గంభీరగౌరీపతి॥ 25

తా॥ శివా! నీవువృత్తముజేయుచున్నపుడు నీశిఖయంగుచ్చుకొన్నవా
గేంద్రములు శ్రీమచేదీభుజానిశ్వాసములు చేయుటచేతను పొడవైనజడలు కద
లుటచేతను కిరచుండున్న నదియందలి జులింగపులు సమృద్ధముజూచుచున్న చే
వతలు మొదలుగాగల భక్తులపైపడుచుండును. అట్లుపడుట నీవు వరదానవిత్త
యమున బారీపాత్రోతో నదకధార పోసినట్లుండి భక్తులకు తృప్తిసంఘము.
అనగా నీసమస్తకార్యములు భక్తసంతృప్తికరములని ముఖ్యభావము).

శా॥ ఎల్లప్పుడూ శ్రీతకోటిసంపదలు మాకిమ్మందురంచెంచి మే
నెల్లక బూతనిబూసి భిక్షివచ్చునై యెద్దెక్కినాడంచు ని
న్నుల్లంబందలలోభులుక బాగడుచుంద్రోదేవ నీవృత్తియే
ముల్లోకంబుల నున్నజీవులకు సంపూజ్యంబుగౌరీపతి॥ 26

తా॥ శివా! సామాన్యదాతలనిన్ను మహాదాతయనికొనియాడుట ప్రసి
ద్ధవిషయమేకానిమఱియుక యంశముకలదు. చాబువేషములేకుండినట్లక్షణ నరము
లడుగరనియెంచి ఈశ్వరుడు బూడిద పూసుకొనిఎద్దెక్కి విచ్చమెక్కుకొనుచు
న్నాడుగదాయని లోభిమానపులుకూడ నిన్ను గొప్పలోభివానిగాతలంచి పొగ
డుచుండుదు. బలీనీవృత్తియెట్టివారిక ట్టిరితిగాదోచినంతింపబడుచున్నది.

॥శివపంచాక్షరి॥

శా॥ పంచాస్త్రాంతకపంచవక్త్ర శివత్వత్పంచాక్షరింబౌదివక్
పంచాక్షంబులశుద్ధిజేసియుదినీ పంచాయుధాస్త్రంబనన్
పంచాఘాసురులంబ్రపంచక రమాపంచాధిభూతంబులక
పంచత్వంబుచుబొందజేసియు వృత్తత్వంబిచ్చుగౌరీపతి॥ 27

తా॥ మన్మథుని దహించినవాడవును విరుముఖములు కలవాడవునగు శి
వా! నీసంబంధముయిన పంచాక్షరిమంత్రమును పఠించినయెడల నత్యగించేం
దిగ్రయముల మంచిమాగకమంగు ప్రవర్తింపజేసి నీవు తిరిపురాసురసంహారము
యమన వేసిన నారాయణాస్త్రిముని పంచమహాపాతకము లనెగులక్షము
ను సంహరించి పగ్గిపంచ పీఠువున పంచమహాభూతములను లక్షమున పండించి
నా శవములేని కైవల్యపదమునొసంగును.

మ॥ హరివజ్రాయుధ లక్ష్మ్యముంగొననిమేళనాగ్రావముకావాలని
స్ఫురిణంబింతయులేక నేయనిదవంబున్ సర్వత్ర స్త్రాహతికి
బరిహాసంబొనరించుశత్రువుగను హృస్మధ్యాఘముంబాపులం
ధురపంచాక్షరిమంత్రశక్తి నెదనెంతున్ బూజ్యగౌరీపతి॥ 28

తా॥ శివా! వజ్రాయుధము నున్న పరివ్రతములను పాళించగలగుగాని
పాపమునెదుపర్వతముతోలికిపోజాలదు. మేఘము వర్షింపించి కాగుచిన్నులనెల్ల

నాగ్నోలముగాని పాపకు నెడుకారుదిమ్మనార్పితము. శత్రువుల సాధించుటకు
మహా స్త్రీములుపయోగించునుగాని ఆ ము స్త్రీములుపాపమునెడుకర్రువునకమియు
చేతులేవు పైవినిరించినశత్రుము, దనాగ్ని, శత్రువునకి నిశ్చయిదివేటుగా నుండ
క పాద మమందేయుండి తిచ్చాగ్రనొసంగుచుండును. అట్టిపాపమును హరిం
చునట్టి నీచందాక్షరి మంత్రసామగ్ధ్యమును కొనియాడవలదా.

మ॥ జనసగుబ్ధురణంబు లేనిదగు మోక్షాబోందఁజేయుకజపిం

చనదీజారమహామహేశ్వర శివేశావామదేవాయతీం

ద్రీనుతానాదగునాభ్యులందుగలయాద్య శ్రీప్రవర్ణంబులన్

జనముల్ తీవ్రితరామృతేచ్ఛ వహియించంజాలిగౌరీపతి॥ 29

తా॥ శివా! నదీజార, మహేశ్వర, శివేశ, వామదేవ, యతీంద్రమత ఆసురీపే
ర్లకుంగల మొదటియత్తరములు క్రిమముగా "నమశ్శివాయ" యగును ఇ
దియే చందాక్షరిమంత్రము. ప్రణవాక్షరము దీనికి కిరీటమునంటిది. తీవ్రమోక్ష
శ్చంద్రవాంఛు ప్రిణావసహితంబుగా నివంచాక్షరి మంత్రమునుజపించినేతి పు
ట్టిచావులలేనికై-ల్యము పొంగను.

మ॥ అవవగ్ధాంబులి మైనయా శివవదంబాత్మాశ్రితస్వాతునీ

చవవగ్ధాంబులిపావస న గడపిమోక్ష శ్రీప్రయంగాహని

శ్చపలంబందునిఁజేయఁజాలగన మశ్శిబ్బుబుత్తోగూడినక

ద్వివదంబైద్వివదంబుకాదొ చిరక్షీప్తపూజ్యగౌరీపతి॥ 30

తా॥ శివా! స్వకములగు నెగువకములలో పుణకము నతిక్రమించి
యన్నది గన శ్చివశ్చము అపవగాకంచితము. పాపశ్చము క్షమాములోనిదేగ
నుక పుగాకంచితము. ఆశిశ్చము అపవగాకంచితమగుటచేతి తవ్వాక్రమం
చినవానిది పాపమునుదాటింది ముక్తినిఁజేయమండగా నమశ్శివాయ యాచన
పుడు రెండుశ్చములకల మంత్రమై చాంతశ్చశ్చము సులభముగానే కరిగిం
చును (ఏమిదగు గొప్పదేవాంబులు చేరిను మహోన్నత వాహనమగుటచేతి
ను గజములు కలవాడు రాక్షసులవశోపు లేక తిక్కల్యైరయోగము. కిరీట
యని ద్యక్షిత్రియంత్రము జపించువాడు మోక్షాపూజకునిం గా భవమాం
శ్చలవాడు నమశ్శివాయ యను పంచాక్షరిని జపించునట్లే ధుంధుతుమకా

దు' అనఁగా సులభముగానేయగుననిభావిము.) వైషద్యమునకు అధాకాంతరము గలను. అదెద్దియనగా సహితీయ సమూహమును విడిచియుండునది. అపవనగా మనఁబడును. గానవిహించియుములతోఁజేరక నిశ్చలముగానుండు మనస్సు అపవనకాము అట్టిమనస్సునందు పూజింపఁబడు శివురిపాదము అపవనగాఁచి తము. నీచులును పాలించువారు నీచపులు. వారుపరుమనీచులు. వారిసమూహము చేత జనులకొప్పునున్నపాపము లేక వారిచేపూజింపఁబడినపాపము నీచపవర్గాంచిత పాపమనఁబడును. తన్నాశ్రయించినవానిని వైఁడెప్పిన శివురిపాదము యిట్టిపాపమునుగడపి ముక్తినిజేయును. అశ్వాది'వము' యను భ్వ గోగ్రూడిన పుడు అనగా'శివపదాయనము' యనిచెప్పునపుడు హృదయము వాక్కు అను రెండుసానములు కలచై యిహసౌఖ్యమొసంగుట పరసౌఖ్యమొసంగుట అను రెండు పోయత్నములు గలదగను.

మ॥ భవముఁమిక్కిలిస్పర్థిజేయఁగలవై పంచేంద్రియంబుల్ మహా
పవమాసంబునుమించువేగము నఁబోస్వాసనముంజేయ లే.

కవిరామంబునుదానఁబొందక సదాక స్థాత్మఁడౌవాఁడుదా

శివమంత్రంబుజపించునేని వశితక జెందండుగౌరీవతి॥ 31

తా॥ శివా! జ్ఞానేంద్రియములు వాయువుకంటె వేగముగాచలించును సంసారబాధనంతకంటెను న్నిదిజేయుచున్నపుడు వానినికట్టలేకపోవుటచే నిత్య ముచింతనొందువాఁడు నీసంబంధమైనమంత్రమును జపించునేని యింద్రియముల నిగ్రహించును. (అనఁగా శివ, శివ, శివయనిజపించునపుడు వశి, వశియనుద్యనిగలుగుచున్నది. గనుక వశియగునని ముఖ్యబావము.)

—శివపాదతీగమ—

శా॥ నీపాదాంబువుతేనె తీవుగలదైనీరేజగంధాంచితం

బైపాదంబులుపార్వతీవిమల హస్తాంభోజసాంగత్యమనీ

శ్రీపద్మోపమయున్నిజాశ్రిత మహాచిత్తాజ్ఞానసంబుదా

మేపొండునీసతమంచుదెల్పు గదతఁదీర్చుపూజ్యగౌరీవతి॥ 32

తా॥ శివా! నీపాదతీగము నే నెలలె హస్తరముగానుండుటచేతను, తామర పూవునంటి తావిగలదగుటచేతను, కమలమువంటి పార్వతీదేవి హస్తము

యొక్క సాంగత్యము పాదములకుఁగలదనియు ఆవిభక్తుల హృదయములసేతు
పద్మముండు నివాసముచేయునున్నవనియు పద్మములతో సరిపోల్పుటకు తగి
యింపననియు చెప్పుచున్నది. (కమలములపూజయు పంచామృతాభిషేకము
చేసిస్వహృదయము తీయగాను తావిగలదిగాను ఉండును.)

మ॥ తినుపాదంబులగొల్పుచారి నమరుల్ దైవభుజులంచెంచిన

త్యముపూజించుదురంచు బల్కుదునుపెద్దల్ తత్పదాబ్జంబుండ
ల్కనులంబావెలిమార్చుపూవును సుధన్ దైవ్యంబునొందించు
నట్టిమహాశక్తి వహించియుండుటనె తండ్రిపూజ్యగౌరీతీ॥ 33

తా॥ శివా! నీపాదమనెడు పద్మము పారిజాతకుసుమముకంటె నధిక
స్థావర్యముకలదుటచేతను నీపాదతీర్థము దేవలోకమందలి యామృతముకంటె
నధిక సామర్థ్యముగలదగుటచేతను నీపాదపూజంజేసి యాపాదతీర్థమును గ్రోలి
న సుధన్మును దేవతలు దైవములవలె మన్నించుదురంట.

— విభూతి —

మ॥ ధవళంబొటయశిశ్నచిత్వములు భూత్యాఖ్యాంచితంబొటశ్రే
ష్ఠవిభూతిన్మృదునొటమాద్రవము భస్మంబిచ్చుచుంజుల్కనా
టవిశేషాఘభరంబుఁబెప్పుఁడతే డాత్మత్వీయంబొటచే
విభానంద మొసంగుదాల్చగ భళిపెక్కిలగౌరీతీ॥ 34

తా॥ శివా! విభూతితెల్లగానుండుటయు, భూతియనుపేరుగలిగియుండుటయు
మృగపుగానుండుటయు, తేలికగానుండుటయు, నీకు ప్రియమైయుండుటయు
తన్నుదాల్చినవారికి కీర్తికాని, విమృత్తమును, విశ్వరూపును, మృదు స్వభావ
మును, పాపభారరాహిత్యమును, సంవిధములైనయానందములనుగలిగించుననుట
కు గురతులు. భక్తిచే ధరించినయెడల మానవుని బాగుచేయుటకది యొక్క
శ్రేణాదు.

శా॥ సాందర్యాన్నితపశాశరీరము స్వదాసస్ఫారదృగ్వాసమా
టండ్రోషముఁబొందునంచెఱిగి కష్టంబేమిరాకుండభూ
తించాత్మైకశివుఁడంచ మూఢులన భూతిఁబూనిసారూప్యముఁ
బొందంగల్గదెపార్జితాశ్రితులకు మోక్షంబుగౌరీతీ॥ 35

జుతో వానిని నవస్కరించి కృతించి బ్రాహ్మణులను బోంబున్నగని ముఖ్య
భాము)

పా॥ శ్రీతలత్వంబువిశేషభక్తి యుత్పన్నచిత్తంబుగొల్లనే

శిలపరిమళలసీపదాబ్జముల పూజంజీసితత్వద్వేన

నతీర్ణబుగదాల్పునెంచి యుగంకు హస్తంబుతో న్నియ

ద్యుతముంబొందఁటొక్కొక్క కాడికనెఱింఘాపూజ్యుల రీతి॥ 11

తా॥ శివగోపన గుణదేవములు బ్రాహ్మణుల సేవగను నుప
స్కరింపద్యములతోఁ బూజించి పూజముగిహించు. పునఁ బరిమళ పూవు
ను తీయఁగ నీపాదములపై కద్యమువలనంబులచే జెతోల్పొ ఆహ్లాద
డవంగును

సా॥ అగ్రగణ రాగరిషస్సులను మధుఃసఖ్యులగుదొల గుర్వచా

సంయన్విషగగుజ్జగ్రాధము శ్రీతనన్వితంబునందెల్లెఱు

ఁగ నక్షరముల్లెల్లెగిక్కిముగఁ ద్వహుజాల్పిలెండ్లనెత్తి

తొలమేనుగఁ బుమోక్షునది మీశోపూజ్యుల రీతి॥ 12

తా॥ గణ ముగల గుణ పూజచే నీపాదపూజ చేసెనెడ దాని కిం
గ్యము కలుగును (గంబుత్వము) రాజస్వత్వముండును. (పునఁగి రానితోపు
ను) గ్రామగోత్ర సాంధ్యముండును (తుష్టిదక్షసాంగియిండును) బోకనాని
నతో (అను) కౌవితంబును శుశ్రీతములనల నునానన్వలంబుండును (పు
త్రియనంటియుండును) మోక్షము నిర్ణయము. (విడుదలయ్యును) గణక నీపా
దమే మోక్షమునగు సానము

పా॥ ఘనలేన్ద్రపదీశ్చ మెల్లపుడు భక్తి స్వాంతర్యద్యంబుతో

డననఖ్యులౌనరచించిమ్య గుణర్పణాటంబిచ్చివేత్తధృదా

ఖ్యనమాంబుల సుహృదాఖ్యగా మఱిసురాగాభ్యాంచితంబై

యడగిమనుదానీసురాగగర్వము నురక్షోనాశుల రీతి॥ 13

తా॥ కింకర గర్వమునంటి నీపాదము భక్తిని మనస్సుకను పద్యముతో
స్నేహముచేసె దానికి క్షణములకలుగఁ జీహ్వాత్తినెడదానికేనును సుహృత్తు
(మంచిమనస్సు, స్నేహితుఁడు) గాఁజేయును అందుచేదాను సురాగము

(మంచిప్రేమగలది, దేవతల వృక్షము) అనెడు పేరుగలదై అనేక వరములనొసంగుచు కల్పవృక్షముయొక్క గర్వముచేయును.

మ॥ సరిసీజాతరసాలవల్లవతిర స్కారంబొగింజేయుభూ

ధరజాకోమలహస్తముందవిలి నిత్యంబున్ గగుర్పాటుతోఁ

గరమొప్పారెకునీపదంబుఁ గతివగ్రావంబుఁ జెల్లునా

శిరముంజేర్చుచు బాధవుచ్చ నమృతకీనిమ్ముగారీపతి॥ 44

తా॥ శివా! పద్మముకంటెను, తిరుమామిడి చిగురుకంటెను, మనోజ్ఞుగాను మృగువుగానుండు పార్వతీదేవి హస్తముయొక్క స్పర్శచే పులకరించునట్టి నీపాదమునకు రాయివలె కఠినముగానుండు నాశిరము తగులుటచేసికు ఖముండను. మోక్షమొసంగువలెను విడువకు. ఎందుకు బాధపడెదవు. వేగముగా మోక్షమిమ్ము (ఇచ్చట భావప్రసంగమున శివునిపాదములకు తగులురీతి తన శిరముంచి చెయ్యకుచున్నట్లు భక్తుఁడు భ్యానించుచుండునని ముఖ్యభావము.)

—శిరస్యకర్పణము—

శా॥ ఏనిత్యంబుభుజించునర్చమును నాహృత్పీఠమందుండినీ

వానదంతయుననారగింపు చెలిదానందించువీడ్యంబుగా

నీనాజేయుసమస్త కార్యములు నీవేయంచులో నెంచుమా

నానాసౌఖ్యములొప్పుచుండు నటులైనన్నాకుగారీపతి॥ 45

తా॥ శివా! పార్వతీదేవి యిచ్చిన తాంబూలమంతప్రియముగా స్వీకరింతువో నేను తినునమస్తపదార్థములు నాహృదయమనెడు పీఠమైనట్లుగా నీ భుజింపుము. నేనుచేయునమస్త కార్యములు నీవేవలెయనితలంచుము. అట్లయినయెడల నాకనేకసౌఖ్యములు గల్గెను.

—మనస్సుమర్పణము—

శా॥ నీపాదంబునచిత్తముంచు జనముల్ నిత్యైహికానందులై

తాపంబెంతయులేకరోజులటు లబ్ధిపొరమున్ లోకక

వ్యాపారంబులలీలలట్లుచుడి గింపంజాలి మోక్షాంగనన్

బ్రాహ్మచంగలవారతామరు తిగినతాపూజ్యగారీపతి॥ 46

తా॥ శివా! మనఃకద్యమును నీపాదమునకు వదుర్చియు జనలభ్యులోకమున సుఖముకలవారై సంతానమెట్టిదో యాచంకనినానై యాపథ్యులచే నంబులైనను దినములలెను లోకకార్యములకు స్పృహలేకు గడపి పద్మమోక్షము పొందంగలదు. (నీకుమనస్సు సమర్పించునాటి భూలోకమందేదేనియైనా లభించుచున్నదని మాఖ్యభావము)

మ॥ తరుసంఘర్షణజాలదానము బలెన్ తాపత్రయ్యాగ్నులోన్వయోచరణోలత్వభవంబులైసతముకాల్చున్ బ్రోవులేకంయో
పరువుకాబెట్టుచునందునానాదికి నీపాదంబులోక్షకమా

శరణంబుకొరణంబుఁ జేయుము మహేశాపూజ్యగారీపతి॥ 47

తా॥ శివా! ఐనమంగు కొన్నిసార్లు రాశిదేవత అన్నిభక్తియజ్ఞమునకుకాంక్షనైనా నిషయములందలి యాపతి చేత ప్రవిధితావళి అనుఅగ్నులు 2 నిందితాల్పలంబున మనస్సు చంచలుగున్నది దానినిదియొక్కరూపలేకు. నీపాదమును అద్యితోయ మెన రక్షకముగాజేర్చి నివాసనానయగాజేయుచు.

తా॥ పూర్విగ్రంథురమజ్ఞానమును అభాగంబునందుద్భవం

జైరంజితశక్తిరదుమహిమనా నంగుక మనఃపుష్పమిం

పారంజానిహారివయల్నిమలు శివాశ్మితలోకదాచేయుచు

న్నారయ్యాతడపొసేదము చె తాపత్రయ్యాగారీపతి॥ 48

తా॥ శివా! పూర్వమునను నీమలు అభావమనకుభూమిపై ఎక్కడచేర రీరమనను పృథ్వియు పుట్టివది దానియందు మనస్సు నిశుప్తము సీంపుగా నుండుటచే యాపువ్యవ కొంగిలించుటకు తామరపూరవలనంటి కేత్రములు లజ్యములు ప్రత్యక్షింప గుచువ్పారు నారిపా ఒకె నృధాగా సేసేవావుక. గనుక తేమగా నీపాదమునొద్దమందును అట్లయి వారికి పావ్యోగముకాదు.

మ॥ హరిణంబుకొగరమందు మెత్తి ముగించిభ్రాంసగాచంద్రులొక

హరులన్బాహువులందుగంధర మునకాహలాహలంబుకొనదా

ధరియ్యుంపగనీపురాహృదయ పద్మంబుకొవ్వపాదంబున

భోయింకా వెనుదీయుటందుకు మహాత్మాప్రంబ్యగారీపతి॥ 49

తా॥ శివా! లేదపిల్లకు పాదమందుదిలి గంగను, చంద్రుని కిరమం

మృగింబిలిది. సర్వమునను భుజమలకు చుట్టుకొంటివి. భూమి నను నీయము
కింజనునను నహించితివి. వివికన్మిటికంటె తేలికైననామనన్న నెడు కలులయ
కు నాదమందు విహించుటకు నానదీయట యున్నదను? దానిని నివాదమల
కుండుము.

మ॥ తనరొకమున్నకిరాతరూపముగ. దాతప్పేర్పినదండకై
పునుకిల్ దెచ్చునవిద్యయొక రజమునకబొగ్గాడికామూడిత
తునిశాంతంబులజొచ్చితద్ద తులచేదుఃఖించునాయీమన
శ్చువకంబుగగ్రహియింపుభక్తియనగొల్కుకట్టిగారీపతి॥ ౧౦॥

తా॥ శివా! జ్ఞానమనెడు బూడిదవెంటను పార్శ్వమును కానుకొని
లోభ మహ మద మాత్స్యములనెడు గృహమలందు బొరబడి అందు బుట్టులు
తని వెలుగుదుండునట్టి యామనన్న నెడుకుక్కను కిక్కియనెడు గొట్టుల
కిట్టి కియద్దనంచుకొనుము ముండకిరాతుడై వెలివిగాన నిష్పాన్వరామృత
కు మజ్జియునుమృతమతెచ్చుట కుక్కలకలవాడై గడుకి నీకంకపరమునకు
నిజపునుకొలెచ్చుచుండును నీకునిదేయన్నది.

మ॥ అరివత్స్వర్గముమీరిమధ్యద యరాజ్యంబాక్రిమించెభయం
నిరమైసికిడగంటిచూపుములుకుగ గధంబుగానేసిత
ద్ధంబుబుకబొనరించియేలు కొనుమేతిదొబ్బుచుకరాజశే
ఖరనామంబుగలదవైతె శ్రీశిరఃపూజ్యుగారీపతి॥ ౧౧॥

తా॥ శివా! రాజశేఖరుడనువేరు పార్థకముగా నిపుకామూడులనుకొను
వలె నమనోద్రేకముతో నామనన్న నెడు దేశమును ఆక్రమించిరి. గానవారిని
నీకిడిగంటిచూపును అకుశాదులతో సంహరించి యాహృదయరాజ్యము
వరిపాలించుము (రాజశేఖరుడనుగా రాజులతో వ్రేపుడనియు శివయందు చం
పింపిండు గలవాడనియార్థము)

మ॥ నేనిం తెనవిచారం మొందఁబువ నీగేహమానావదిన్
దైవాక్రిమిగులూక్రిమించుకొనఁతో ఫాలాక్షునందకబిత్తా
నామూనత్వమునున్నయున్న యెడనిదైనచెలులున్నగా
వానింటికపారించుచిరంబననొ యెన్నకైగారీపతి॥

తా॥ శివా! ధ్యానముచేయుచున్నప్పుడు నీసాదములు నా ముక్కునకు
ప్రకాశించుటచే నామనస్సు నీకు నివాసమైనదిగదా యిట్టి నామనస్సు
ను పరిస్థితిని ఆకర్షించుకొనుటకు చింత నొందకు అధ్యాత్మిమించుకొన్న
వో శివులకు హస్తమివేసె యిట్లగుభముగా స్త్రీలనుమరిచిరి అకలాక్షుఁ
డను పేరుపెద్దయేగాని ప్రతాపములేకు అని జనులు నీయందు గౌరవమువి
డుతురు గనుక తాగ్యత నీయే

—శివకావ్యము—

మ॥ ఉపవాసవృత్తియూపలేదు శుభాశీర్వాద్యేక మేలేదికే

జపములే నేయగలేదు పాపననదీన్నానంబుగావింపలే

శి॥ దుష్కారంబొనరింపలేదొ కరికాయున్నాశమామృదెవా

కపవర్గంబునొనంగుశక్తియింక నీయందుచెగావీరి॥ 53

తా॥ శివా! పక్షాంతముచేయలేకు ఘోరములునుండుమునుగలేకు
గామస్త్రీమొదలును మంగ్రములు జపించలేకు చాంద్రామణామృతవాస
ములుచేయలేకు ఇతరులైనశుభకర్మ లేవియు చేయలేకు అయ్యున్నా
గాకరిగిపోవుచున్నది పరమపురుషులవలనామధ్యమేమియో నాయొద్దలేదు
నాకు మోక్షమొందగూరదు నీచే (నేనేకాగ్యములు చేయకపోయినను ద
యారుముగాల్లే మోక్షమొందుగల పార్వతీదేవి నీమాతృకాయందున్నదని మ
రియొక యర్థము.

తా॥ లెక్కింపగనశకగ్రమామౌనఘములే వేమి ముఖమున్నములే

లెక్కింపకామటిమర్చి ముఖగోటతలేలేవేమి ముఖాబ్రాహ్మణత్

లెక్కింపకాభువనైకపాపననుచుక లెక్కించియోపిన్దుబుక

లెక్కింతున్నినురక్షకుండచుచు దంష్ఠ్రీపూజ్యగౌరీవతి॥ 54

తా॥ శివా! ఈయీసాపములను జేసితిని క్షమించును పలుకుటకుది లే
కక్కుమించియుండుటచే నీసకారు ఈ యీగోటరక బూర్జితేయమగుటకు
అర్చియుగోటతలే పోగుమ్మ ఈయీప్రాయములజేసితిరనిచ్చెట్లబ్రకాటియలే
దు ఈయీసామర్థ్యము నీదయచే కలిగితదనిచ్చెట్లబ్రకెదియులేదు గనుక నానం
టిపానీదేవనియు నివంటిరక్షకుండవేళని మార్చియు లెక్కుజేయుచుందును.

మ॥ తెలుపంజాలను దేవశాక్కులని జోదేశంబునంపూర్తిగాఁ
దెలియుంజాలను సీమగౌరవముఁ జింతించంగ లేనయ్యముం
గలిపాట్లన్ మదినిల్పఁజాలనొకచోఁగాంక్షింతునేదైనవె
క్కలతోనేడ్యగఁజాలుదున్ శిశుగతిన్ గాపాడుగౌరీపతి॥ 55

తా॥ శివా! నాన్యభావము బాలునిరీతిగానున్నది. యేమనిన నాయుద్దేశము
పూర్ణముగానిపంచలంపఁజాలను. సీమగౌరవము తెలుసుకొనఁజాలను, మనస్సునొక
చో సీతము గాఁచుచుండును. అన్నిటినితోరుచుండును. ఇట్టిము నెఱవేరవచ్చుచే
డ్చుచుండును. గనుక శిశువునుబెంచుకల్లు నమ్మర్జ్మించవలయును.

మ॥ జగదాధార యొకింతెనొప్పికయినన్ స్వాతంత్య్రసందోర్వలే
నుగదా యేగతిఁబోయెడో సతతమున్ బూర్ణానురాగంబునన్
దగువృష్టిన్ గలుపానిలజ్వలిత మత్తాపత్రీయాగ్నుల్ శమిం
చగనానైఁ గురిపించుచుండవలయున్ సర్వేశగౌరీపతి॥ 56

తా॥ శివా! నాయుంవొక్కంతయు త్నమలేదు. అట్టివన్ను పాపమనెడు
నాయువునుబట్టిన ముడుచుచు త్రివిధతాపములను ఘోరమైనయగ్నులు కా
ల్చుచున్నవి. నీవాత్మల్యమనెడు వర్షమునెల్లప్పుడు కురిపించుచుండకపోయినచో
ఆయగ్నులు ముడుచుచేయుండును. గనుక యెల్లవర్జ్మించెదవో నీదియేభావము
మ॥ అరిషడ్వర్ణముచేతఁ జిక్కుటను దారైశ్వర్యపుత్రేవగా

స్థిరపాశత్రీయబంధమూర్తి నయి దుశ్చింతాంధతన్ బొందిత
ద్దురితప్రసరబంధినౌమ భవపాథోరాశిలోఁగ్రుంకితిన్
శరణఁబెమ్మదిలేదు బోవుముమహేశాపూజ్యగౌరీపతి॥ 57

తా॥ శివా! కామాదులను అర్దురశత్రువులు జయించలేక వారికి చిక్కి
పోతిని. వారు దారేషణము భవేషణము పుత్రేషణము అను మూడుపాశముల
తోనమ్మఁగట్టి పిదపనురాగోచరమనెడు అంధత్వముకలిగించిపాపమనెడు పెద్ద
బంధరాతిని మెకఱఁవ్రేగట్టి పంసారమనెడు సముద్రములో త్రోపివేసిరి. నీ
పుత్రవర్జ్మకులెవ్వరులేదు. వన్నుకాపాడుము.

తా॥ సర్వంబున్నెఱవేర్వఁ జాలినది నాసామర్థ్యముబాత్తులో

గర్వింతున్ బలుసార్లు యత్నమువృథాగా నైనచో దూఱుచున్
నర్వేళున్నిను నావ్రేవతానము హాస్యస్థానమైయొప్పెనీ .

దుర్వృత్తుల్ వేడలింపు భక్తజనబంధూ పూజ్యగౌరీపతి॥ 58

తా॥ శివా! ప్రయత్నము కొనసాగినప్పుడు నాసామర్థ్యము చేజరిగినదని గర్వించుచుండును. అట్లు నెరవేరవచ్చుదు భగవంతుఁడు వెఱవేర్చలేదని నిందింతును. గనుక నాప్రతిభానము నవ్వించగియున్నది. ఇట్టిచెడుగురవముపోఁగొట్టి మంచిబుద్ధిసొంగుము.

మ॥ అలశార్దులగజాజనంబులు కపాలానేకహారంబులన్

జలువల్ చాల భయంకరంబులగు టన్నీ పాదపంకేరుహం

బులనే భావమునందునిల్పు కొనుచున్ బూజింతుఁడై దేహమున్

దలపంజాలను భీతిమాన్పుమ మహాత్మా పూజ్యగౌరీపతి॥ 59

తా॥ శివా! నామధేయము మెల్లఁగూడెనున్నది. నీవుధరించిన పెద్దపులితోలు, ఏనుఁగుతోలు పునుకలపేర్లు పాములు భయంకరములగుటచే నీపాదములనే భాగ్యనింది మీ దుభాగమును భాగ్యనిందితమున్నాతి. ఎన్నఁది మఱిహితునిగాఁ జేయుము.

శా॥ అశల్ ప్రాప్తికుచునుండు నాశలల కార్యవృజ్ఞయానున్నయ

య్యాశాభారము ఘోరమందుఁగలయీర్వాసూయలోమీరినా

నాశిత్కృత్వ మెలసంగుచుండునిశ శాంతత్వంబొకింపైవలే

దీశామానసశుద్ధియన్ బరసుఖభీతిమృగౌరీపతి! 60

తా॥ శివా! దిక్కులకగఁత్రామనంతటి గొప్పకోర్కూలగులవు. తద్విషయమైన కార్యములందు సామర్థ్యమెంతమాత్రములేదు. ఆయాశాభారము దుర్భరమైయున్నది. అంతటితోనే కాక వానివలనజనించిన ఈర్ష్యామాదులచే పలుపుడియొద్ద విరోధము కలుగుచున్నది. ఇందుచేమనశ్చాంతి రక్ష్యంబైనలేదు. గనుక చిత్తి శుద్ధిసొంగి మాత్రమొసంగుము.

మ॥ తలపుల్ భిన్నములాయెఁబల్కులకున్ రచ్యాకృత్యమౌ భేదమై

వెలసెన్నాదుప్రవర్తనంబులకిఁకన్ వేఱయ్యెదద్వర్తనం

బులు సంప్రాప్తములౌఫలంబులకుసంపూర్ణంబుగాఁదవత్కృపా

కలితాపాంగసమీక్షః బొందకునికీన్ గాపాదు గౌరీపతి॥ 61

తా॥ శివా! దక్షతోఁగూడిన నీకడగంటియాపు పొందకుండుటచే నా యూహలుకుతగినట్లుగా నోటినుండిమాటలు వచ్చుటలేదు. అమాటలకు తగురీతిపూరితానముండలేదు. అప్రపంచమునకు తగురీతి ఫలితముగలుగలేదు. గనుకనన్ను రక్షించుము.

మ॥ కనలేకుంటిని సౌఖ్యమైనగతిఁ ద్వత్కార్యుద్యాయుండనై
ననునేఁ గన్గొనలేక సంతతము చింతామగ్నతావృద్ధికై
మనమందెన్నియొ కోర్కెలల్లుకొనఁగామకోధలోభాదిబం
ధనసంపాప్రప్రండశౌటఁ బోవవలెనన్నానన్ను గౌరీపతి॥ 62

తా॥ శివా! నీదయమబొందకుండుటచే అతృప్తజ్ఞానమలేనాడనై చింతనధికముజేయునట్టి పెక్కుకోర్కెలు మనస్సునందువ్యాపించుటచే కామకోధలోభమోహమదమాత్సర్యములు అను బంధనములు కలవాడనై సౌఖ్యమైనమార్గమేదియో తెలిసికొనలేకున్నాను గనుకనన్ను రక్షించుము.

శా॥ అక్షైవల్యపురంబుఁ జేరఁజను నాకడ్డంబుగానుండిచీ
కాకుంబొందగఁజేసెఁ దోపఁగలువత్తాభృత్యమూహంబునీ
వీకప్టంబును బావనంచి స్వకటాక్షేక్షావిమానంబునన్
వేకూర్చుండఁగఁబెట్టి చేర్పునను దండ్రీపూజ్యగౌరీపతి॥ 63

తా॥ శివా! పాపములు అనుపర్యరములు మోక్షమార్గమందడముగా నుండి వెళ్లనీయకున్నవి. నీకడగంటియాపవెడు విమానమున నన్ను కూర్చుండబెట్టితినిగానిపోయి.

మ॥ ఘనరోగంబులమాన్పు వైద్యుడౌజకున్ గంభీరవిద్యావ్రాప్తి
ఘనిఁజేయఁగల యొజ్జక్తికీధనమున్ బూర్ణంబుగాఁబొందుటన్
గనుచున్నారముఘోర పాపినిననున్ గాపాడుట గొప్పకా
పునబాలంబది యేలమోక్షమిను శంభూ పూజ్యగౌరీపతి॥ 64

తా॥ శివా! భయంకరమైనరోగముల బాగుచేసినవాడే గొప్పవైద్యుడు. సుందబుద్ధిగలవానికి విద్యనేర్పినవాడే మహాపాఠాధ్యాయుడు. గనుకనావంటిను

జాపాపిని కాపాడినదో మీయందుగల పతితపాపవత్సము వెల్లడియగును.

మ॥ అమరబ్రహ్మస్వపద్మలెల్ల పుడమందానందసందీప్తులై
విమలస్తోత్రముఁ జేయుచుండవిను నీవీపుల్ కలొరంబులై
కమనీయంబులు గానిమన్నతుల నాకర్ణింప నెట్లొప్పువా
కమృతంబిచ్చిన నూరకుండవమహాత్మా పూజ్యగౌరీవతీ॥ 65

తా॥ శివా! జీవులు బ్రహ్మరులు రాజరులు గొప్పసంతసముఁజేయుచు
న్న మనోజ్ఞమైన స్తోత్రములను వినునట్టి నీకర్ణములు కఠినములై సొంపుగా నుండ
నినాజేయుస్తోత్రముల విని యెట్లుపసించును. మోక్షముడువరకు ప్రేమచుండు
ను. గావున కీక్రమముగా ముక్తి నొసంగుము.

—నైరగ్యము—

మ॥ సుకమౌక్తింతయులేదు లోకగతులన్ జట్టంబులెల్లన్ మహా
ధికనంక్షోభమొనర్చు వారెధనముల్ తెంపేమియున్ లేనిసే
వకవృత్తింగలిగించు నాశలు తనూబంధంబులైయుండుదా
వకసామీవ్యమొనంగి బోవవలెదేవా పూజ్యగౌరీవతీ॥ 66

తా॥ శివా! పుత్రమిత్రకళత్రాదులు చిత్తచాంచల్యమోసంగుచున్నారు.
విశ్వర్యములు సంతతసేవకునిగాఁజేయుచున్నవి. శోక్కులు పంకెలగుచున్నవి.
కమఃలొకకవ్యాపారములందు ముఖములేదు, నీపమీపవర్తిగాఁ జేసికొంటుము.

మ॥ కలుముల్ నిత్యములో సతీసుతులునన్ గాపాడువానోయశ
స్సులుసౌఖ్యంబు నొసంగునో వదనసంస్తోత్రంబు లాత్మకృమం
బులబోగొట్టినొశాస్త్రవాదములు సంపూర్ణాయురారోగ్యముల్
గలుగఁజేయునొ నిత్యసౌఖ్యవదమున్ గల్గించు గౌరీవతీ॥ 67

తా॥ శివా! యీయైశ్వర్యము లకాశ్వతములు. యీయాలిబిడ్డలు రక్షకు
లుగాదు. కీర్తులుసౌఖ్యమొసంగవు. ముఖములు అమభవింతుక్రమలవదంచవు,
శాస్త్రవాదములు పూర్ణమైన ఆయురారోగ్యము కలిగించవు. గమక నిత్యానంద
మైన కైవల్యమొసంగుము.

మ॥ ఘనపాతాళజలంబుఁగోరి సతమున్ త్కూడ్రీవృత్తీతిస్ మహా
మణులన్ బొందగవార్ధిఁజల్లుగతి సామాన్యుండనై సౌఖ్యకాం

మనసంసారమునలుచుండి బహుశుభింబొందుచున్నావని
 స్పృశకాయమృదు శాశ్వతమృదునగు నామృదువు 68

తా|| శివా! వారోళజలముకావలయునని శాశ్వతమృదువును
 కృష్ణు ర్మములుకావలయునని శాశ్వతమృదువును దుష్టములను సౌఖ్యముక
 ల్గినను సంసారముజేయుదు భువునుభవించుచున్నాను గావున నిత్యసౌఖ్యమునకు
 నొసఁగెద మోక్షమొసంగుము.

అట్లు దుని నేలచే బహుకై వడిన్ వెలయునీతృప్త్యాంతమునఁజూడనే
 సః పేంబువహించి సుద్రమున భంగాఘాతసంపంగజే

యపలెన్ న్ననమటంచు నెంచుగతిఁ దృప్త్యానంబుబోనాడి సౌ
 ఖ్యవిహీనాత్ముడనైతిఁ బ్రోవుమునుహత్మాపూజ్యగారీపతి|| 69

తా|| శివా! ఒకచోనిర్మిమానిన దూరమును ఆపముభూమినంటిన్నుక
 నిపించును. అచ్చటికిపోయిమానిన మణులెదూరమంద నుకనిపించును. అయ్యదిని
 జముగాభూమిని తగిలియుండకపోవుటచే నెంతదూరముగెల్లినను పృథ్వీభూమిప
 మే అట్లేమాకరింతములేను అయినను ఉన్నట్లుకనిపించుచేతమంతయును జేను
 చూడఁదగుచిననాడెనై అలలుగోయినకిదప సముద్రస్నానము చేయుననితలంచు
 నట్లు తగుపరి భగవద్ధ్యానముచేయునుననియెంచి కర్మము మోలైపోతిని. నన్నురక్షిం
 పుము.

—♦ భక్తిశ్లోకం ♦—

శా|| వాద్యంబయ్యెను నాముదహృపులునాపల్కుల్ నదాస్వాక్షణ
 వాద్యధ్వనములయ్యె నాపనులు నేనాపంక్తిగానయ్యెర
 మ్యాద్యానంబులుయొప్పె నామనమునాయొప్పైసమేసంతయున్
 హృద్యంబౌగృహమయ్యె నీకనుచునే నెట్టింతు గారీపతి|| 70

తా|| శివా! వాయానందభావములతో నిపాదములను కడుగుటయెన్న
 డు పొందించునో పూజాసమయమున వాయించువాద్యములుగా నీకునావాక్కు
 లెన్నడునుయొగవడునో నేనుచేయు సమస్తకార్యములు నీసేవలుగా నెన్నఁదానొ
 ఉద్యాననినననుచు వికారింపునట్లు వాప్రాదయమందెన్నడు సంచరింతువో నాదే
 హమునీకునునోజమైన నివాసముగా నెన్నఁదానో.

మ॥ నిరతంబున్ భవదర్శనాఁగి నెమేనిన్ స్వాంతమునదృష్టవాం
 బురుహధ్యానమునందువాక్కునుభవత్పుణ్యాహ్వానోచ్చారణ
 స్థితతన్ నిల్పెడుభాగ్యమెన్నటికొయిస్సే యాయువేతోవృథా
 పరువెత్తెన్గద యైహికంబులకే దేవాపూజ్యగోరీశతీ॥ 71

తా॥ శివా! నిత్యము వాశరీరము నీభూజయంగున, సువస్సుకు నీపాదయు
 లను భ్యానించుటయందును, వాక్కును నీవామనంత్యముజపించుటయంగును ఈ
 పయోగించు భాగ్యమెప్పుడుగలుగునో. అయ్యోవృథాగా సంసారకర్మమలయం
 లేజీవితకాలమెంతయో విడిచిపోయినది.

మ॥ మనమందున్ భవదాత్మతీస్గని సుభోన్మత్తుంకనైయుండనన్
 గనువారీతయు బాధితుండనుచు భీగస్తాత్తుండేయంచుభూ
 తనివాసుండనుచున్ జనుండనుచు చిత్తభ్రాంతుండంచునబ్రోయో
 జననూన్యండనుచున్ నచింతురెపు డీశాపూజ్యగోరీశతీ॥ 72

తా॥ శివా! నామనస్సునందు నీరూపము పరిశ్రేష్ఠముగాఁ జూచుటచేత
 పొందినయానందముచే ఒడలికఁగనినాడనైయుంకగా నన్నుచూచిక వాటిలోకొం
 దటు ఇతఁడుబాధింపఁబడినవాడవలయు మఱికొందఱు భయముచెందినవాడవలయు
 ఇంకకొందఱు పికాచగ్రస్తుడనియు మఱియుకొందఱు మంకడనియు అటుపై
 కొందఱు పిచ్చివాడనియు మఱింకొందఱు ఎంచుకుపనికిరానివాడనియు పుట్టు
 నట్టిభాగ్యమెప్పుడు సంప్రాప్తించునో.

— భాగవతము —

మ॥ దనమెల్లన్ దనమేదహించుగతిఁ గంతాపాకరంబెనయీ
 భవసేవన్ భవసేవమాన్సునని త్వద్భక్తుండనైమానసా
 పవనంబున్ బవనంబుల్లు సుఖమున్ ప్రాప్తింపనైష్ఠంగు హై
 మపతింగూడి చరించుమయ్య యని నింబ్రోధింతుగోరీశతీ॥ 73

తా॥ శివా! అజీవిని కారుచిచ్చుకొల్పరీతిగా దుఃఖమునకుసావయైన సం
 సారమయొక్క కొలవును నీకొలువుపోగొట్టవనియేచి నీకుభక్తుండనైతిని. ఈ
 బ్యాసవనమందు వాయువులవేచునట్లుగా నామనస్సునందు కుఱుమలుకునైతిండు
 లు కైపార్థరీదేవితోగూడ నీవాడెందమునందు సంచరించును.

మ॥ నినునామాననమందు నిల్పుకొనెదన్నిన్నేమి బంధింతునో
 నిన్నభూషించెద బిచ్చగాడవనచున్ నిన్జుల్క గాజూతునో
 • నిను నేవిఁచెద నెంతయున్ జనువుచేసి కేఁనిన్ జెప్పసి

కనుమానంబదియేల చిమ్మిచటికియ్యా పూజ్య గౌరీశరీ॥ 74

తా॥ శివా! నిన్నుగట్టిగాఁ జిట్టిచేయను. బిచ్చమెత్తుకొనచున్నావిని చుల్క
 వగాచూడను. నీకైచినచెప్పను. నామనస్సునందునిల్చి శారవించుచు నీకేళి
 యనెంచితిని. శక్తింఁచకుండ నాయుద్ధమరమ్మ.

శా॥ ఏడిక్కున్ గలిగించునో దనుజులట్టితండు పృథ్వీతమే

నొచోసందుఁ దలంచి కన్నడ వాడేవాలేవికేకోరికల్

నాచిత్తాబ్జము నీపదాబ్జముగ నేనాడయ్యె నోయాడినం

బేచెంచెన్ జ్యోతికృష్ణమోక్షమును దండ్రీపూజ్యగౌరీశరీ॥ 75

తా॥ శివా! ప్రభుత్వమైనయెడల కృష్ణాసురుఁడు మొదలుగాగల రాక్ష
 సులనతి పేఁడును కష్టమైనఁ గమనగోరిమే చిహ్నుకెప్పిపెట్టవోయని సంక
 యించి దర్శనమీయవన్నాచేరుని మనస్సుండినదిగా నంకల్పముండుట అది ప
 ద్యమునంటి నీహదపంచైత్యమయిపోయితి గనుక తాకి కాంక్షలెవ్వియులేవు
 దిశనమొసంగుము.

మ॥ నిజభక్తావళివాద్య కీర్తనమహాస్మృత్యంతర లన్నిత్యమున

భజనంబున నలుంగ గౌరీద్రవవాక్పాదభక్త్యమున్ జూపినా

గజరాజానన భాహులేయులు దరిన్ గంగింతొల్పిల్పిల్చి

ఁజతాద్రీన్ వనియించునే పుష్పలికెన్ రిమ్మిపు గౌరీశరీ॥ 76

తా॥ శివా! ప్రభుభూమనృగీతవాద్యములతో నిత్యము నీ భజనముచేయుచుండ
 గాను, పార్వతీదేవిచరిత్రానుష్ఠానాదుమండగాను నిర్మలమునా వినాముకముహూ
 రస్వాములు నమించుండగాను కైలాసపర్వతమన నంతలఁచుతోనన్ననీవిష్ణు
 డు నారించెనను రామయము.

—దర్శనము—

మ॥ కినుగొంట్రిన్ భవవీయ దూషము శిరోగంగాభిరహంబుపా

వనశీతాంశువ తంసమున్ ధవళమున్ వామార్థకాత్యాయనిక
ఘనఫాలాంబకమున్ గటాక్షగత వీక్షాశాంతమున్ బొందెన్

జననంబిప్పుడు ధవళతన్ ద్విజగ దీశ' పూజ్యగారీపతి 77

తా॥ ముల్లోకములకధిపతివైన శివా! శిరముననుగంగా చున్నంతలో కా
వ్యవస్థియు తెల్లగానుండువస్థియు యొకచుభాగమగు పార్వతీదేవితో నొప్పును
శ్మశ్టియు సుగుటనేత్రముః రిగివత్తియు శాంతమైనకడగంటిమాపుకలిగివట్టిరిహుస
మునుగాంచి ధన్వంతరినితిరి.

మ॥ నిరతంబున్ నిజభక్త సత్వనునముల్ నీహుసనుండుంటఁబాం

డరవర్ణంబదిపొందెనేము మదినిండఁజేషభక్తప్రియ

త్వరసంబంత యుఁబైకివచ్చుటనుశుభ్రంబయ్యెనోలేక కీ

ర్తిరమాకొగిటనుంటఁదెల్లఁబడెనో శ్రీకంఠగారీపతి 78

తా॥ శివా! నీహుసము నిత్యము భక్తులయొక్క సత్వగుణముతోఁగూడిన
మరస్సునుండుటచే ధవళమైయుండవచ్చును లేక నీనునస్సునిండినగా మిగిలిన
క్తవాత్సల్యరసముపైకి వెడలుచే న్నుకొనచ్చును. అన్లుకొనినో సతతముకీర్తి
కాంతయొక్క కొగిటనుండుటచే తెల్లమైయుండవచ్చును.

—అనందాశ్రవుఁ—

మ॥ దరహాసంబిగురొత్తనీవిపు స మత్సాన్వితంబునందుండియు

తరదేహంబుఁగృహరసంబునఁబవిత్రంబొనటుల్నేయు స

త్వరమాగాఁజరుంబు కీత్రముయు బృచ్ఛాశ్రితోబామును

బరిశుభ్రంబుగఁజేసెఁబైచపురు దేవాపూజ్యగారీపతి 79

తా॥ శివా! నీపురిమిరవృత్తోలోనుండిదహారసముచే నాహుక్కుశరీర
మును పోతుత్రముచేసితివి. శివునిగా నీశిరమవలి గంగాజలము ఆనందబాష్ప
ఘ్రునుపేరుతో కలుపునుండి వెడలుచు నూరితీరమును పవిత్రముచేసినవి

—నక్తవాత్సల్యము—

మ॥ భువనంబుల్లంకుక్షితోవెలయుశింభూ! స్వల్పమాభక్తహృ

ద్భవనంబుదెటులున్నవాడవో భవద్భారంబొకింతైననుం

చివుభక్తావళికింతునీదు శీతవాత్సల్యంబులెక్కింపవే

ఘోషానిమ్మరిపల్కుచుంచుము సదామూఢోక్తి గౌరీపతీ॥ 80

తా॥ ఘోషానిమ్మరి సమస్తభోగమును కృత్తియందుకొన్నవాడగుటచే మూఢోక్తిచేపు అట్టిపుష్పహారము నహించుకొనుచు శ్రుణ్వోర్చి భక్తిని నాగమునాడు చిన్న గుహమందుంటుందే నిధిక్తవాత్సల్యము వెల్లడియగుచున్నది. అయ్యో! యిట్టి నీడేనును తెల్లకొనని మూఢులమై మేమువరమూఢులై ప్రతిక్షణము త్వరితపల్లమందుమాడరా.

మ॥ ఘోషమైనట్టి తపఃబుడేసినఁ గదాకల్మషభవత్పాదనే

ఁ గూర్చి వాత్సల్యికిట్లై కొండలుమహాపన్నాత్మలై త్వత్కృపే

ప్రణామమున గొంచెరినేను భిన్నుడను నాస్వాంతింబగంభీరమై

సహస్రస్పృండులకిచ్చగించితిపే పృథ్విమూర్తి గౌరీపతీ॥ 81

తా॥ ఘోషానిమ్మరి వాత్సల్యిచేఁగి భూమియొకతపము చేసినపిదపఁ గదా నీయొక మద్రవాగు నొందఁగల్గినది శ్రియాశుండు కల్లవరాజు మొదలుగాఁగల భక్తులుకూడ స్వాత్మకమనుభవించిన విధం నీదయను పొందఁజాలిరి. వామరమ్మ గాంధీవ్రతవలెనైతప్పటికి శ్రమకొంచుండ నీవు తానియందుంటు కింగీకరించెతిపే గూర్చి కైరి.

మ॥ అలయశానమునఁ గగ్గితయు మోహావర్తసంఘాతమున

గలుషాదులై బహుజన్మభంగములుచుఖస్ఫూర్ణీలాలమున

గలసంసారమహాభి నెతరును జగద్గర్భుండవౌనీవులో

పలనంబున బహుసూక్ష్మకుల్యగ భవద్భక్తాభి గౌరీపతీ॥ 82

తా॥ వికార నిష్కలమవిద్యమనెడి లోతును మోహమనెడి నీటిను శృంగమానమును పాంశులనెడి రక్తశములును జన్మములనెడి తరంగములును గల సుందరు గుహకుల సంసారముక్రమము చిన్నకాలుగా నెంచుగుని మహాపహద్రము లోఁ గూడక లోకములను కృత్తియందుకొన్న నిన్ను స్మరణమున తేలికగా దాచుకొన్న గారలకిట్లు లోతులు అప్పురహాకాదు,

రలనానీనులజేసి చేయుచువు భద్రచీరీక్షణస్వర్ణము

దీర్ఘతీర్థాది శిరోధిషేకముల శిర్వాపూజ్యగోరపతీ॥ 86

తా॥ శివా! దీర్ఘతీర్థములముల చెవికలుగను, చూపులను హేదభూతములుగాను తిలకింపగలు భూతములొసంగివంతుక బతులుగా జను నున్నది మహోన్నతాదన మగు వారికి నొప్పువలెదై నీ చూపుల సేవ లక్షయ్యు కానుతో కనకాశిషేక మొనర్చుచువు, (మహోన్నత శార త్కరములనుగల కనకాశిషేకను చేయుదును. సప్రభావముచే భక్తులభ గించుచి వాదలు చేర్చునిండును.)

మ॥ సుధావర్షాలిన మోడికొండవలెనానందీశుఘ్ననిండుగా

నోడిలునుబుగిలిన గజాజనముచెల్వొంకనోద్యోనవచ్చువె

అశిశువునొద్దవిధింబుకేవడి దగధ్యానంబులన్ జేయుగాం

బహువిధముగాన్వితేక్షణ సుధావర్షంబు గోరపతీ॥ 87

తా॥ శివా! విద్యాకాండమును భక్తిచరిత్రాధ్యయనంబులై నెక్కిల యులకెలండు ఆనందమునకనెయోకు కైలాసమర్చ్యములకెలంకినుచో వుండును నీవు కన్నకొన్న గజవర్మయ కొంతదైవము మేధుములెసొందె దుండును శిరోధిమెలుపుల ప్రకాశించుదుండును. నీకెనుకవిడిచిగానిచ్చు నిండు శంఖములొనరుచే యాస్వరి ఉలుములెనుండును వివరభ ద్రీమను మాత్రే కరుణతోఁగూడిన చూపులనెడు అమృతముకాదు పడును. మ॥ స॥ మోద్యోనకార్యయైనను నినునొ బ్రోద్ధించి యారావణా

సురుకునో ధాన్యవర్షా నికుంపుకొమనో నేనుకొంచా గజా

సుగుడునో బొందెయూక్ష్మితంబులను చానులైచిదానిన్నువృ

త్సరించెంబులం గొల్పువానికరుదా తత్ప్రప్తి గోరపతీ॥ 88

తా॥ శివా! కైలాసమర్చ్యతమైత్రుహహోపద్రవము కలిగించిన రాజాను రునను నేడుకొకగా చినుకొసంగితివి చోహ్లానన చమునాచి మహోన్న తుండై నీమల్లయున గజానుకుండు కనవర్మ మెల్లప్పుడు భరించనియంకని కొకగా నట్లానప్పించి ఇట్టివారక ఎముకలంకునపుడు నిక్కు వృద్ధులు పుంకుదేవించు భక్తులకు సులభముగానే యొసంగుదువు.

మ॥ భవదాకారముభక్తలోచనములన్ దృశ్యేషువాక్యాభి తె
చ్చగ్రహణంబున్ నిజశీర్షచంద్రుచిత్రాన్చు స్థిరంబుననుసదాం
బువుజహ్వాన్ వినువాకితమ్మిగమితావుల్ ఘోషముచెప్పిస్తేజే
యపశిత్యంబునుబొందెనాఁ రొమహాత్మాపూజ్యగోపతీ॥ 89

తా॥ శివా! చిభకులు ముఖముగా నిండియుండును లోకివిషయము
లయందు పోకుండి విగ్రహించును ఎల్లనిన నీహుపము వారిత్రముల నాక
షికాంచుచున్నది. నీవు నందించినవాక్యములు వారి కిట్లము వాకిపించుచు
న్నవి. నీవగ్రహించు చంద్రునికాంతి వారి త్యక్తు నాకషికాంచుచున్నది నీ
పాదతీర్థకము వారి జహ్వా నాకషికాంచుచున్నది నీ శిరమున్న నాలోని
పద్మముల వాసనలు వారి ఘోషము వాకిపించుచున్నవి

తా॥ స్వాంతిక్రూరకల్పితాబయినన ద్విక్రౌళ వాలంబున
దంతధ్యానకృపీట సేచనము నిత్యంబొంచుచున్ భాగ్యతే
కాంతాకల్పల తాప్తిరంజితున్ మోక్షింబన్ ఫలించిచ్చువే
దాంతోక్తంబగు కల్పవృక్షమవుగావానివు గోపతీ॥ 90

తా॥ శివా! భక్తుల హృదయమునకు భూమియందొప్పునుండు భ
క్తియనెడు పాదనగు పార్వతీదేవియనెడు కల్పవృక్షో నొప్పుమండి నిత్య
భూధ్యానమునెడు నీటిపోతను బొందుండి మోక్షుమనెడు ఫలంబుండెడు
కల్పవృక్షమని అపనిశ్చయనలనఁ దెలియఁబడుచున్నది.

తీర్థగణకున్

మ॥ మనమందెంతయుఁ జోటుమంచకభవన్మాన్యస్వరూపంబునిం
డెనుబాచాక్షరి యాస్యగవ్వొమునన్నిత్యంబు గీడించుమం
డెను రుద్రాక్షవిభూతులొన్నివయనిం డెన్ బూర్తిగా నెందుఁబో
యెనొనాకల్పమ మిల్లులేనిదయి తండ్రిపూజ్యగౌరీపతీ॥ 91

తా॥ శివా! మనమునగు రిరూపము వాక్కునగు వినివనపాతమై
వనీపనాక్షరిమంతము కాయముపై విభూతి రుద్రాక్షమాకిలు చంద్రార్థ
ముగనొందుటచే నోటులేనిదయి వాఘాపమిచ్చటితోపోయినది. గణక త్రిక
గణుద్ధిగలిగితివి.

రాజరాజవతిశతకము

మ॥ ఘనరత్నాచిత పేమస్వతమునన్ గాల్పెట్టిసామాన్యభూ
 తగాలోధంబు వహంపశ్చిన్ లమ్మగ న్నాదంబుచేదప్పిపొం
 దిన్ వాడట్టుచూడన్ గోనగోన్ స్నిహాదపద్మబుగడే

రిగచ్చింపెలరంబుగడెరదొడ్ గొండో పూజ్యగోరింబ 92

రా॥ 2వ॥ రతనము నో విండియుత్త మంగుళాండ్రు నిశాకముజే
 యువానిని సాహస్యచైన వగెన్ పంపియుత్తను కోర్కెయొందగు. అత్యుత్త
 భావము చేసికొనినానిని చూచుచున్నట్లు గానెందునను, అట్టిపాదముల
 వ్యాపించిన మనస్సునకు నెవ్వరైనా, నా గొయ్యిచూచునను కోర్కె
 యుండును.

మ॥ నరవాల్లెనునచ్చిన్ గో రతుకనంపాగాన్ వ్యాపించినవో

నింజంగారు జెక్కినవో బింబుజనునో పురించి వద్దన్నము

ర్భరికన్యంబుల మూకెనాకనన నాన్వారెంబు నెన్నీపద

స్మరింబునొడవలనిక్కము మహాత్మా పూజ్యగోరింబో 93

రా॥ 3వ॥ నానోడిగాన వత్తు వాని నర్చించుననియే కింపార చా
 భముక్కుంబువన నుమే సుత్తుకుతుండెనను నుమే స్నేహితులు మాది
 రన్ననుపరియే. ఇది ముక్తాక్షిఃప్రమాలు గానకు పరియే గాని విప్రయము
 గ న్నిహద్యురము మాత్రము విడువను

—శ్లోకదేవోవాదికము:—

మ॥ అలకాళివదవాలవాలమున నాత్మాచాంగవిత్తాంకురం

బులు బృద్ధంగని నద్వరిప్రసవ సంతానానన్వంబుచే

దలలంచాకుచునుండుగాఁ జపలచితన్నీచగిర్వాణని

మృతిప్రపంచులందెను తొప్పగువోచేనా పూజ్యగోరివతి 94

రా॥ 4వ॥ ఏకదాంటి మూలనదు మెలకెని వార్వతి వేదియొక్క
 ముఖమునను పొగులొ పెడగిరిముగడుపల్లకు పండి యాగారిముద్రేంబ
 క్రితంబ తలంబు కెగులుదుండును ఆశంకను నురదమునా చిహ్నానక చంతు

తెల్లు చేర్చెగలండు తిరుమలన నీవొక్కడనే యిన్ని గూడుమురై కపటవా
టక పోడించుచున్నావెను గొప్పకావ్యము నెలయునున్నది

ము॥ అమలజ్ఞాన మిహామధంబు భవగో గార్తుండైన యాసువోఁ
బ్రహ్మదంబాపను పానమాయెను భవత్యాదామున జేరి
త్యము నాపిక్షణ చంచరీకములు శిష్టావ్రాతినాన్దించిమో
దముతోడ బెచ్చినత్వత్ప్రపానధువుచింతానాడికాన్దీతి॥ 100

తా॥ శివా! పండితవము వాదాపులనెదురు పెట్టెదరా నీదాదానీక
పద్మమును జేరి సంపాదించిన వీర్యపంతునెదురే నివేషు సుపాతిమును గో
ముచే పీడింపఁడినవాడవై అర్చిజ్ఞానమును జెప్పెడు నేతిగుత్తు వ్రదులు
పాపముగా డుయోగి పడినవ (అర్చిజ్ఞానమందనే సంకరుములు) నగుచుం
డును. భక్తిపాదంక కుముల్పియును పవరి పోవుచుండియు గమనావ్యవస్థను
కుదర్శి ముఖ్యవాదవము)

తా॥ మచ్చిత్రోక్తికా కృతాఘములపామాస్యోగ్గూటంబును
మచ్చిత్రాన్న భవచ్చిరంపజిత తంభధాగనరంబులన
మచ్చిత్రస్థల విగ్రహ తా-ధ్యక్షి యుష్మత్పితృభుక్తయాశివో
నిచ్చోబ్రూదితి నిచ్చులంకమును దండ్ర పూజ్యకాశీదీతి॥ 101

తా॥ శివా! నీవిశుద్ధయోగ తరంగమైన ప్రామ సత్య యంగున్న (తి
యోగమును జూచి చాచిపోవాకా) యములు అనుభవించుటకు నీ భవంబు
దేన పాపములు గద) ప్రాముఖ్యవి గానమందేల గొంగురవాదామును నూచినా
తాపాగ్ని చిల్లరపోయినది నిత్యాగ్రహణివామి శ్రేష్ఠమనీతి॥ 102
జోంకారము తొగిసిపోయినది, ఈమా నువిచరిస్తానానే మనవంతు పు
యుడువైయున్నాడనెను

భు॥ తరణధాన్యన సమర్పనంబునెదు వక్షాకలమంచుభవ
త్కరుణావర్షముపెట్లుగా గుండువాన్మృధాన్యన సస్యంబును
ర్భగ తాపత్రీత యాతమంబున బ్రతీప్తైదైవ యీనామనో
భుధుధూమికదంపృద్దితెంతెబెర మాత్సర్యాభ్యగారీదీతి॥ 103

తా|| శివా! తామోకాశమునందు ఎండచే ఎండిపోయి యున్న నీవు
 నక్షత్ర నిర్మలమౌ దేవము పై నీపాదధ్యాన పూజయను తోలుకాయ నునుండి
 విడచి మును వర్షముపడుటంజేసి ఆత్మజ్ఞానమును సస్యము పెరిగినది.

శా|| స్వాంతాకాశమునందుఁ బడబడద వాగ్నితంబుగృమ్మన్ వృథా
 ధ్యాంతంబుల్ మితిమీర నెవ్వడయునన్ ద్వత్పాదలంకేభన
 చ్చింతావతనహాయతన్ బడయకే చిద్రూపమార్తాండునా
 క్కింతైనన్ దెలియంగఁ జాలునొకొతండీపూజ్యగారీపతి|| 103

తా|| శివా! ఆకాశమొనొప్పు హృదయమున మేఘములవలె పాప
 ములు క్రమ్ముకొనియుండిగా చీకటి వృద్ధియగునట్లు గఃఖము పెరుగును. ఆ
 ట్టిసమయమున పెనుగాలివంటి నీపాదధ్యానము యాపాపములను పోగొట్టును
 తగునతి సూర్యనిఃసాదునట్లు పరమాత్మను తెలిసికొనఁగలరు.

శా|| రోగంబుల్ మితిమీరియిచ్చె దొల్లరోభిత్వమున్ బిమ్మటన్
 రాగద్వేషములల్కఁబోరు తటివై రాగ్యంబునేఁజెందితిన్
 బ్రోగై పాపము సూపెనీయదుగుఁ ద్వత్పూర్ణిపకాశంబునన్
 వేగంబేసేఁ జేర్చెదిత్పదము తండీపూజ్యగారీపతి|| 104

తా|| శివా! మొట్టమొదటరోగములు కలుగుటచే స్రక్పండ్నాశ్రి
 భోగమువిడిచి ఆపారాధినేమము కలవాడనైతిని పిమ్మట రాగముద్వేషము లు
 కటి కొకటి మితిమీరి కాంతిని పోగొట్టుటచే కాంతి హేతువును వైరాగ్యమును
 పొందితిని. పాపము లధికమగుటచే భీతికలవాడనై నీపాదమును ధ్యానించితిన్
 అప్రయత్నము తుదకాత్మజ్ఞానము కలిగించినది.

(సకృతి)

శా|| మేనెల్లన్ దెలుపైవఁ గంధంమునన్ మీరెంగదానల్కుగీ
 ర్వాణాగంబును రాజతా చలము చాపంబున్ గృహంబైనగీ
 ర్వాణాధీశుడవైన భిక్షుకుడివౌ భంగిన్నినున్ బొందెను
 జ్ఞానాంగుండవెయైననాప్రకృతి యజ్ఞానాంత గారీపతి|| 105

తా|| శివా! నీసగుణమాలికాయంతయు తెలుపినను కంఠముమాత్ర
 ము భాగ్యమైయున్నది. బంగరుకొండభయవుగాను, నెండికొండ యిల్లుగానుండిన

అందుచేత పరిశుద్ధుడగు నీవు మేల్కొనవలయును. అప్పుడు నీవు నీ
నామమును పాపము నుండి నీవు తీసివేసితి.

कृष्णमूर्ति

అలరంజేయనె యాకవిత్వమును నీవత్వంతో నలరంజి
తానావున్ దనతల్లులున్ దనదుమిత్రులున్ దదీయంకనా
దళియున్ దల్లిపాచా నెవర్నియును దక్షానంబునన్వానెయ
ల్లులు తత్తుతుంగు సురదుసంతపలున్ పాలాగూగారివఱి 106

తా|| శివా! నీరతిపూజన చంసురదున్నంతిణిటకు తనకు తల్లులెక
వదీదేనభివృంతిణిటకు మఱియు అనమాయాదేవి యున్నంతిణిటకు (సప్తర్షి
మృత్యున్నంతిణిటకు భివాము) తనకు మిక్కిలిదైన గూర్కురదున్నంతిణిటకు తనకు
భాగ్యమునకు వక్షత్రములున్నంతిణిటకు అరివి తోబుట్టునకు ఓడ్డిదేవి! నను
తినుకు భూదేవియున్నంతిణిటకు నీకు కొక్కయి యతిని! రానుమకు యాని
మున్నంతిణిటకు మఱియు సృష్టికోమైన కర్మాటకరాశియున్నంతిణిటకు (బ్రా
హ్మక రాసులున్నంతిణిటకు భివాము) తనకు తండ్రియగుననుమకురదున్నంతి
టకు మఱియు అత్రిముని యున్నంతిణిటకు (నమ్రులున్నంతిణిటకు భివాము) త
నకుగుఱోదగు బుధురదున్నంతిణిటకు (గోపాములున్నంతిణిటకు భివాము) సం
కృష్ణుడవై యీకావ్యయును ప్రకాశింపజేయును,

పరమ శ్రేష్ఠా భవ్యుః

మ. 1. లిద్వత్సాల విరోచనానల శిఖాకాంతాశితోదాన్యసం
 క్షుల్బతోష్ణరేడు నత్సరంబు వభవత్కారుణ్యమున్ బొందియిం
 చులరంజేసిన యీకృతిన్ జదువు పూతాత్మున్ వినంజాలువు
 క్షుల్బలముక్తాత్ములఁజేయుమయ్య శిరిబంధూపూజ్య సారవతి 107

తా|| శివా! నిద్రయలన కలియగొనుదు నిధిలక్షేత్రమందలి యగ్ని
 పుష్కల శిఖల సంఖ్యయగు ఏడున, నిధిర్యలసంఖ్యయగు రెండున, నిధి
 పుష్కల శాశ్వతమనెడు సంఖ్యయగు ముప్పయి, నిమిషముల సంఖ్యయగు ఐదున,
 నిధిర్యలనైది విదూరల యురణియేకన నలంబియ్యమన మనోజ్ఞముగా రెండు
 పది యలంబియ్యమన చతుష్పాదలన, విదూరలనైది మూడు మనంబుగను.

మృత్యురక్షాంశురైః దక్షుండపు నత్సేవ్యాంఘ్రి పద్మండవ
 ద్భృతిమాహాత్మ్యధురంధరుండపు మహాపుణ్యాభిధానుండపు
 జటిమూరుండపు పూజ్యమానవ హృదాసీమండ వీశుండపు,
 కతులన్ బొందిననీకు మంగళము ఎల్లజ్ఞామూర్తి గౌరవతీతి కిరితి

తా. నానమాతీకావగు శివా! ఆశ్రతులక్ష్యించుట యందవ్యక్తియను
 సామర్థ్యముకలవాడవును, సత్పురుషులచే నీవింఁదగిన పద్మములవంటి, పాదా
 ములు శివవాడవును, అబ్జురదగు మహిమకలవాడవును, పుణ్యమైన నామము
 కలవాడవును, కాముని జయించినవాడవును, ప్రాణాత్ముల హృదయమందుం
 దుగాఁడవును, ఎల్లజ్ఞాత్వర్యము కలవాడవునై నమస్కారములను బొందునీతి
 మంగళముగ గాక

గ ద్య

ఇది

శ్రీమద్రమ్యర కృపాసరిపాదిత కవితా ధురముడును విశ్వ
 బ్రాహ్మ కరుణజుండును నీలకింకాచార్య ప్రహేతుం

డును చంద్రియాచార్య పోతుండును నాం

ఒయాచార్యామ్మనాంబాజ్యేష్ఠపుత్రుం

డును సంగనామాధేయాగ్నిజుండును

నగుమబగాపు కృష్ణమూర్తి కివి

చే రచియింపఁడిన గౌరీ

కతి శిలికము.

సంపూర్ణము.

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

వరమేశ్వరారామసు.

భో! కృష్ణమూర్తి! గాడిపువ్వుకముఁ
గారీవతిశతకము

—పులివతిశతకము.

కామూంబాశతకము.

కమలావద్భాకరీయ నాటకము

మబగాం రామాయణము (పదము)

జ్ఞానోపాసనము

సతితరంగము.

భక్తితరంగము.

నిర్వచన మేఘసందేశము.

విలాసము.:

మబగాపు కృష్ణమూర్తి

మబగాం గ్రామము

దేవిని పోస్తు

గంజాం జిల్లా

13184